

Д. Є. Макаренко, О. В. Кендзера

Старостенко Віталій Іванович

СТАРОСТЕНКО Віталій Іванович (13. 04. 1935, Київ) — геофізик, геолог. Кандидат технічних (1966), доктор фізико-математичних (1977) наук, професор (1984), академік НАНУ (1990). Заслужений діяч науки і техніки України (1997). Державна премія УРСР (1984) та України (1995) у галузі науки і техніки, премія імені С. Субботіна НАНУ (2015). Орден «За заслуги» 3-го (2005) та 2-го (2015) ступенів. Закінчив Київський університет (1958). У 1958—59 працював у Комплексній геофізичній експедиції тресту «Укргеофізрозвідка»; 1959—61 — у Київській геолого-геофізичній розвідувальній конторі тресту «Укргеофізрозвідка»; від 1964 — в Інституті геофізики НАНУ (Київ): 1975—76, 1981—91 — заступник директора з наукової роботи, 1991—2021 — директор, від 2021 — радник при дирекції, водночас 1976—97 — завідувач відділу глибинних процесів Землі і гравіметрії, від 1997 — головний науковий співробітник. Заступник академіка-секретаря (1978—88), академік-секретар (1988—2004) Відділення наук про Землю НАНУ. Головний редактор «Геофізичного журналу». Наукові дослідження в галузі теорії інтерпретації потенціальних полів, створення автоматизованих систем обробки та інтерпретації на ЕОМ гравіметричних і магнітометричних даних, теорії й методики розв'язання некоректно поставлених задач геофізики, проблеми побудови щільнісних моделей кори і верхньої мантії Землі. Брав участь у багатьох морських експедиціях, де проводив дослідження в рамках численних міжнародних наукових програм і проєктів. Результати наукових експедицій, одержані в різних ділянках Світового океану, стали підґрунтям для написання фундаментальних праць, присвячених будові земної кори і верхньої мантії Землі. Завдяки новітнім теоретичним і практичним розробкам йому вдалося одержати нові дані про структуру фундаменту Дніпровсько-Донецької западини, підшву залізрудних родовищ Великого Кривого Рогу, глибинну будову північної частини

Сибірської платформи, будову родовищ корисних копалин Красноярського краю, верхньої мантії північної частини Індійського й Атлантичного океанів, Чорного моря, шельфу Гвінеї тощо.

Основні праці

Определение вертикальных производных потенциала протяжения по результатам наблюдений с горизонтальным гравитационным градиентометром. К., 1970; Устойчивые численные методы в задачах гравиметрии. К., 1978; Гравиразведка: Справоч. геофизика. Москва, 1981; 1990; Газовый вулканизм Черного моря. К., 2005 (співавт.); Геологические исследования Черного моря. К., 2006 (співавт.); Геологія України. Т. 1. Комплексна тривимірна геофізична модель літосфери Українського щита і регіональний прогноз корисних копалин. К., 2008 (співавт.); Применение регуляризации в гравимагниторазведке при поисках месторождений углеводородов: Учеб.-метод. пособ. Москва, 2010 (співавт.); Тектоника и углеводородный потенциал кристаллического фундамента Днепровско-Донецкой впадины. К., 2015 (співавт.); Неоднорідність земної кори України і суміжних регіонів за результатами 3D гравітаційного моделювання. К., 2021 (співавт.).

Рекомендована література

1. Чекунов А. В. Академику Национальной АН Украины В. И. Старостенко 60 лет // Геофизический журнал. 1995. № 2;
2. Віталій Іванович Старостенко (до 75-річчя від дня народження) // Геология и полезные ископаемые Мирового океана. 2010. № 2;
3. Якимчик А. І. Щодо проблеми використання в Україні наукометричних показників: на прикладі аналізу публікаційної активності окремого науковця // Вісн. НАНУ. 2020. № 9.

Бібліографічний опис:

Старостенко Віталій Іванович / Д. Є. Макаренко, О. В. Кендзера // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-880302>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).